

Eduskunnan hallintovaliokunta

HaV@eduskunta.fi

Hallituksen esitys (HE 135/2021 vp) eduskunnalle laiksi arpajaislain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Suomen Urheiluviedonlyöjät ry kommentoi vain keskeisiä, yhdistystä koskettavia lakiesityksen kohtia. Lakiesityksen puutteellista sisältöä voisi kommentoida laajemminkin, mutta ne tulevat huomioiduiksi muissa asiantuntijalausunnoissa. Jo aiemmin ns. Liikasen työryhmä on tarkastellut eri vaihtoehtoja suomalaisen rahapelijärjestelmän kehittämistyölle ja lainsäädännön arviointineuvosto on kommentoinut lainvalmisteluprosessin puutteita (*"Hallitusohjelman kirjaus Veikkauksen yksinoikeudesta on heikentänyt virkamiesvalmistelun mahdollisuuksia arvioida eri vaihtoehtoja"*). Käsittelemme seuraavassa maksuliikenne-estoja, toimien oikeasuhtaisuutta, elinkeinovapautta, rahapeliä markkinointia ja Veikkauksen asemaa.

Maksuliikenne-estojen toimimattomuus ja lain perusteet

Maksuliikenne-estot eivät ole toimineet yhdessäkään verrokkimaassa. Norjassa Bergenin yliopiston laajassa selvityksessä on todettu, että rahapelaamisen määrä on kasvanut tilastollisesti merkittävässä määrin (v. 2015–2019) sekä kotimaisella että ulkomaisilla peliyhtiöillä. Samalla myös peliongelmat ovat lisääntyneet. Tämä siitä huolimatta, että maksuliikenne-estot ovat olleet Norjassa käytössä useamman vuoden ajan.

Lakia perustellaan seuraavasti: *"Pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelman mukaan rahapelihaittojen hillitsemiseksi rahapeliäpolitiikalla turvataan Veikkaus Oy:n kanavointikykyinen yksinoikeus ja Veikkaus Oy:n toimintaedellytykset nopeasti muuttuneessa toimintaympäristössä. Lisäksi hallitusohjelmassa todetaan, että rahapeliähaittoja torjutaan tehokkaasti ja että*

rahapelipelaamista ohjataan lailliseen, vastuulliseen ja valvottuun pelitarjontaan".

Hallituksen tavoitteet ovat kunnianhimoiset ja tarkoitukseltaan hyvät mutta nimenomaan muuttuneessa ja yhä muuttuvassa toimintaympäristössä esitetyillä kieltokeinoilla ei ole onnistumismahdollisuutta.

On myös todettava, että rahapelaamisen ohjaaminen lailliseen pelitarjontaan on lakiperusteluna kestävä, koska rahapelaaminen ulkomaisille rahapeliyhtiöille on täysin laillista.

Maksuliikenteen estäminen peliyhtiöiden ja asiakkaiden välillä ohjaa pelaajia ns. harmaalle alueelle. Pelaajat voivat siirtyä epäilyttävien ETA-alueen ulkopuolisten peliyhtiöiden asiakkaiden ja nämä käyttävät myös valvonnan ulkopuolella olevia maksunvälitysyhtiöitä.

Tiivistetysti voidaan siis todeta, ettei lain perusteluilla ole pohjaa, koska maksuliikenne-estojen toimimisesta ei ole näyttöä.

Toimien oikeasuhtaisuus

Esitetyt maksuliikenne-estot ovat raskaasti ylimitoitettut. Arpajaislain perusteludokumentissa maksuliikenne-estojen toimimattomuus on myös todettu (7.1.2021 Sisäministeriö): *"Tutkittua tietoa ei ole puolesta tai vastaan siitä, ovatko säännellyn pelijärjestelmän ulkopuolelle suuntautuvan rahapelaamisen estotoimet vaikuttavia suorina haittojen ehkäisytoimina. Yksityiskohtaisesti erilaisiin estotoimiin kohdentuvaa tutkimusta ei ole. Tutkimusnäytön ollessa vähäistä korostuu teoreettisen arvioinnin merkitys siitä, minkälaisia suoria ja epäsuoria vaikutuksia maksuliikenteen estoilla tai muilla yksinoikeusjärjestelmän ulkopuolelle suuntautuvan pelaamisen rajoittamistoimilla olisi."*

Mikäli jossakin yksittäistapauksessa peliongelmaisen kasinopelaajan maksuliikenne saataisiinkin blokattua, tällainen pelaaja löytää nopeasti uuden peliyhtiön ja/tai uuden rahansiirtotavan. Muun muassa nettilompakot, EU nettipankit ja Bitcoin ovat arkipäivää rahansierroissa.

Vaikka estojen olettaisikin toimivan, edunsaajille tästä tulisi vain noin 10 miljoonan euron vuosittainen lisätuotto Veikkaus Oy:n virallisen arvion mukaan. Sen sijaan yhteiskunnalle syntyisi maksuliikenteen estoista useiden miljoonien eurojen lisäkustannukset.

Elinkeinovapaus

Suomen Urheiluviedonlyöjät ry:n kannalta katsottuna uusi arpajaislaki on suuri uhka jäsenistön elinkeinolle eli ammattimaiselle pelisijoittamiselle. Elinkeinoa voi haitata se, että rahaliikenne peliyhtiön ja pelaajan välillä estetään. Elinkeino vaarantuisi, mikäli ammattimaisten pelisijoittajien käyttämät peliyhtiöt sulkisivat suomalaiset asiakkaat välttääkseen mahdolliset hankaluudet suomalaisten viranomaisien kanssa. Jälkimmäinen skenaario on erittäin mahdollinen, koska Suomi on niin pieni markkina, että peliyhtiöille tällainen ratkaisu ei olisi edes vaikea.

Perustuslain kannalta olisi aivan poikkeuksellista, mikäli EU:n jäsenvaltio estäisi täysin laillisen sijoitustoiminnan. Perustelutextissä viitatu tapaukset (Tipp 24 sekä Svit Rozvag, Tov ja muut) eivät ole relevantteja, koska niissä taustalla on joko laitton pelinjärjestäminen tai rahapelitoiminnan kokonaan kieltäminen. Ukrainan tapauksessa kyseessä ei ole edes EU-valtio.

Lainvalmistelussa on jäänyt vähäiselle huomiolle se, että kaikki rahapelaaminen ei ole uhkapelaamista. Nyt esitetty laki uhkaksi ainoastaan sivullisia uhreja eli ammattimaisia pelisijoittajia, joka ainoana pelaajaryhmänä tuo Suomeen rahaa. Lain kohderyhmänä pitäisi olla peliongelmista kärsivät kasinopelaajat ja onnenpelien mielikuvamarkkinointi eikä ammattimaiset pelisijoittajat.

Manner-Suomeen kohdistuva markkinointi

Uusi arpajaislaki pyrkii ehkäisemään ulkomaisten peliyhtiöiden markkinointia Manner-Suomessa. Jotta vältettäisiin vaikeat tulkintakiistat, on määriteltävä tarkkarajaisesti mikä on markkinointia ja mikä ei. Tässä asiayhteydessä Veikkaus Oy:n ns. tuoteinformaatio on omiaan aiheuttamaan epäselvyyksiä. Miten jatkossa tulkitaan ulkomaisen peliyhtiön tuoteinformaatio?

On myös huomioitava, että laittomaan markkinointiin puuttuminen on ollut erityisen haastavaa suomalaisille viranomaisille jo nykyisenkin lain voimassa ollessa. Uusi laki ei tuo tähän helpotusta ja tilanne hankaloituu yhä, koska sosiaalisen median sisältöön on yhä vaikeampi puuttua.

Veikkauksen asema

Vahva rahapeliyhtiö on kansalaisten etu. Veikkauksen markkinaosuus online-rahapelaamisessa on kuitenkin pienentynyt ja tulee yhä pienenemään, kunnes Suomi päättää siirtyä lisenssijärjestelmään tai Veikkaus Oy:n pelitarjonnasta tehdään niin kilpailukykyinen, ettei kansalaisia kiinnosta ulkomainen rahapelaaminen. Esimerkiksi lisenssijärjestelmä ja tarjonnan laatu ovat yhdessä Tanskan rahapelimallin kulmakivi (Birgitte Sand, Spillemyndigheden ex-johtaja seminaarissa *"At a crossroads: The future of Finland's gambling policy"* 9.9.2021) eikä siellä täten tarvita kieltoihin pohjautuvia keinoja.

Kaiken kaikkiaan voidaan todeta, että uusi arpajaislaki tulee jatkamaan Veikkaus Oy:n markkinaosuuden pienentymistä online-rahapeleissä.

Sastamalassa 16.11.2021

Kari Rajainmäki

Puheenjohtaja

Suomen Urheiluviedonlyöjät ry